

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, V., Koháry-utca 4.
 Telefon Lipót 974—24.
 A budapesti unitárius egyházközség
 hivatalos lapja.

Alapította
JÓZAN MIKLÓS
 Főszerkesztő
BARABÁS ISTVÁN

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési ára
egy évre . . . . . 4 pengő
 Az előfizetési díjak a lelkeszi hivatal
 címére küldendők.

Hivatalos rész

Sz. 561—1929

MEGHIVÓ

A budapesti unitárius egyházközség
 1929. október 28-án (hétfő) d. u. 6 órakor a tanácsteremben
rendkívüli kebli tanácsi ülést tart,
 melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1929. október 11.

Dr. KOZMA JENŐ s. k.
 gondnok

JÓZAN MIKLÓS s. k.
 lelkesz

Társasorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítése.
3. Elnökileg elintézett ügyek.
4. Püspöki vizsgálat jegyzőkönyvének rendelkezései.
5. Házbércsökkentés iránti kérvények.

6. Időközben beérkező ügyek.
  7. Indítványok.
- NB! Okt. 21. d. u. 5. Gazdasági Bizottság
 Okt. 22. d. u. 5. Hit- és Nevelés-
 ügyi Bizottság.
 Okt. 23. d. u. 5. Szórvány Bizottság.

A felekezeti békéről

majdnem mindennap olvasunk egy-egy szép beszédet, amit a különféle egyházak vezető emberei mondanak el egyik-másik gyűlésen. Mind-egyik felszólaló egyetért abban, hogy az egyes vallásfelekezetek közötti békére nagyobb szükség

van, mint a mindennapi kenyére. A vérmesebb természetűek attól sem tartózkodnak, hogy a felekezetközi béke megbontását egyenesen hazá-árusításnak minősítsék. A szép beszédek, komoly intelmek dacára vígan foly a torzalkodás Krisztus követői között s némelyek még az öklök emlegetésétől sem riadnak vissza.

Azt kell az embernek hinnie, hogy Magyarországon a jézusi tanítások már minden vonalon megvalósultak. Itt nincs lelki és testi nyomorúság, nincs sötétség, nincs árvaság, csak a teljes boldogság napjának sugarai melegítik a földet, a sziveket, a lelkeket. Ámde a kegyetlen statisztika mást mond. A törvényszékek tárgyaló termeléből nem mindig a sorssal megbékélt emberek zsolozsmái hangzanak.

Ezek köztumomású dolgok. És a Krisztus követői mégis úgy viselkednek, mintha a világon nem volna már se bűn, se nyomor, se bánat, se erkölcsi halál. Igazán boldog ország, szegény Magyarország, ahol minden nemzeti és társadalmi nehéz kérdést megoldottunk már. Csupán csak azt kell még eldöntenünk, hogy azt az ominózus ipszilon befüt a keresztény vagy keresztyén szóban a szó végére vagy közepére helyezzük-e s akkor aztán nyugodtan számlálhatjuk ujjainkon, kik is vannak többen, a keresztyének-e vagy a keresztények.

A nagy viaskodásban senkinek se akar eszébe jutni a szelid lelkületű Ur Jézusnak mondása — *Arról ismernek titeket, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek.*

A Krisztus nagy ügyének diadala és Csonka-magyarország élete pedig azon fordul meg, ha a Megváltónak idézett intelmét valóra váltják és a Krisztus királyságáért folytatott harcot az egymás terhének hordozásával tudják megvívni azok, akik csak magukat tartják az Ur követőinek.

Ennyit nagy szerénységünk mellett, talán mi unitáriusok is megjegyezhetünk.

Gondolatok

Elég az mi idvességünknek utjának megkeresésére a próféták, evangélisták és az apostolok írása. Gyönyörűséges és mennyei étel az evangélium az hiveknek szívekben, kihez ha valaki hozzá teszen valamit, méreggá válik az mindjárt. Mert a testi emberek csak testi dologban bölcselkedhetnek a Krisztus nélkül és az ő tanítványi nélkül. (18 l.)

Hogy pedig minden tévelygéseknek főfundamentumát jobban megérthessed, tudjad, hogy az apostolok után mindjárt az Isten népe közébe görög filozófusok csusztak bé, kik meg nem elégedvén az Istennek ígéjének együgyűségével (egyszerűségével), az Istennek szent

helyire bestromlottak (behatoltak) és eltítkolt (titkos) új Háromságot találván magoknak, annyira meghamisították a szentírást, hogy nem sok héja volt, hogy az Isten felől való igaz tudományt ki nem vették közölünk. (19 l.)

Mostan pedig csak e dolgoknak summáját akaruk a keresztényeknek eleibe adni, hogy a megígértett anyaszentegyháznak építését ne csak várják, de kérjék is az Istent, hogy hamar beteljesedjék, ennél inkább peniglen, hogy immár szinte előttünk legyen az idő. Semmit nem kezdett ám el az Isten, kit el nem végezett volna. Soha nem volt az Isten népének oly hosszú ideig való fogsága, kinek szabadsága és öröme nem lett volna. . . . Megszabadít, atyámfia és megnyugosztja az Ur az ő hiveit, az ki az együgyűket (szelideket) mondja boldogoknak lenni, kik majd elveszik a földet, melyet ez ideig nagy kegyetlenséggel és fegyverrel birtanak az hitetlenek. Látod azért, hogy az együgyűeknek ígértetett, hogy senki se gondolja az Urnak cselekedeteit emberi erővel, hogy lenne. El kell minekiünk, Péterrel egyetemben az kardot tennünk, mert aki fegyverrel keresi, fegyver miatt kell elveszni az Krisztus mondása szerint. (52-53 l.)

Dávid Ferenc: Rövid magyarázat.

Dávid Ferencről

Háromszázötven évvel ezelőtt, 1579. november 15-ikén hunyt el dévai börtönében Dávid Ferenc, a gondolatszabadság mártirja, az egyetlen — úgy eredete, mint gondolatvilága szerint — vérbeli magyar vallásnak, az unitárizmusnak megalapítója. Élete a rendíthetetlen igazságkeresésnek egyetlen megható dokumentuma, aki vallásról vallásra imbolyogva, — katolikusból luteránus, ebből kálvinista, aztán unitárius lesz, hogy végül a saját hiveivel is meghasonolják, mert dogmát nem tűrt meg a saját felekezetén belül sem, — kutatja az Elérhetetlent. A magyar és az egyetemesen emberi szellemförténetben pedig külön emlékezés illeti meg a nevét, mert az ő befolyása alatt mondotta ki az 1568-iki erdélyi országgyűlés a világon először az elvet: „az prédikátorok az evangéliumot prédikálják, hirdessék, kiki az ő értelme szerint”; majd az 1571-iki országgyűlés még jobban megerősíti ezt a tanítást, mondván: „az confessióért senki meg ne bántassék, se prédikátor, se hallgatók”. Klaszikus formulázását azonban 1571-ben nyerte a

gondolatszabadság tana, amikor is az ez év januáriusában hozott törvény elrendeli: „A mi birodalmunkban mi azt akarjuk, hogy szabadság legyen. Továbbá tudjuk, hogy a hit Istennek ajándéka és a lelkiismeret erőszakkal semmire sem vitethetik”. Dávid Ferenc püspök mártírhálált halhatott az eszméiért; de eszméket tartosan bebörtönözni sohasem lehet. Ma Angliában és főként Amerikában Dávid Ferenc vallása tisztelt és döntő közéleti tényező; ottani hivei éppen az utóbbi évtized idején is hathatós tanúságot tettek amellett, hogy teljesen tisztában vannak azzal, mit köszönhet a világ a magyar vallásalapítónak. A magyar gondolatszabadságért folytatott mai keserves küzdelemben nem lehet az igazság mellett még egy olyan erős érvet felsorakoztatnunk, mint Dávid Ferencnek vértanuhalállal megpecsételt életét. A szellemi élet eseményeinek krónikása pedig nem mehet el észrevétlen e mellett az emléknappal, amely becsületos nevet biztosít a magyarságnak az egyetemes emberiség eszmei életében.

(Literatura, 1929. 10. sz.)

TORNYOK A KÖDBEN

Ha a mély ködök
Völgybe szélednek,
Ködből a tornyok,
Elbeszélgetnek.
Egynek keresztje
Messziről látszik,
Másnak a csúcsán
Csillaga játszik.

Egekbe látnak,
Hegyekre néznek,
Ledőltek sokszor
Emberi vésznek:
Hadban is jártak:
Börtön is voltak;
Lehordták élők
S felhordták holtak...

Templomuk völgyben,
Híveik ködben.
Papjuk palástja
Imákba fődten —
De tul imákon,
Kegyes füleknek:
Tornyok a ködben
Elbeszélgetnek.

De ha a ködök
Völgybe szélednek,
Az öreg tornyok
Elbeszélgetnek.
— Nyujtózzunk feljebb,
Ködök fölébe,
Hajtsuk fejünket
Isten ölébe!

Miklós Jenő.

Ki mondhatja magát boldognak? Egy angol ujság feleletet kért dr. Bertram Pollack norwichi püspöktől, a híres teológustól arra a kérdésre, hogy ki nevezheti magát boldognak a földi életben? A püspök ezt válaszolta a kérdésre: — Aki szerény és képes megfelekedni magáról. Mert az öntudat sok esetben gyötrelmet okoz. Aki őszinte.

Mert a boldogságnak nem lehet hamisság az alapja. Akinek jó a kedélye és nem okoz neki gondot, hogy mit gondolnak felőle mások. Mert nem remeg senkinek a véleményétől. Aki nem kíván sokat másoktól. Mert ezen a tökéletlen világon nem kívánhatunk senkitől tökéletességet. Aki mindig a jó tulajdonságot keresi másokban. Mert a tökéletlenséget könnyű felfedezni mindenkinben. Aki nem türelmetlen. Mert tudnunk kell, hogy különbözők az izlések és nagyon unalmas lenne az élet, ha minden egyforma lenne. Ki-kí a maga izlését kövesse és becsülje meg a másét is. E tulajdonságok elősegítik a boldogságot és akiben ezek megtalálhatók, boldognak mondhatja magát.

HIREK

Üzenetek. Az Értesítő szept. 1, szept. 15. és okt. 1. számait Jancsi László atyánkfia, a felelős szerkesztő állította egybe. Barabás István szabadságon volt. Jancsi László cikkeit (jl) betűvel szokta megjelölni. Az említett cikk alatt is ott áll a jelzés.

Istentiszteleteinknek rádióval való közvetítése májusban a miniszterelnök beszéde miatt, (hősök emléknapja), júniusban a vitézavatás miatt, szeptemberben a kormányzó makói beszéde miatt maradt el. Július és augusztusban pedig nyári szünetünk volt. A stúdió vezetősége mindig előzékeny módon intézte el kérdéseinket. Ha valami közbe nem jön a legközelebbi közvetítés okt. 20-án lesz. Prédikál dr. Csiki Gábor missziós lelkész.

Egyik olvasónk panaszosan említette föl, hogy az Értesítőben igen sokat kérünk olvasóinktól. Ugy igaz, ahogy mondá. De hát mit csináljunk, ha akkora a szükség és annyi a kérő száj és ha a jó sors nem hasított ki egyházunk számára legalább 1000 hold földet? A Dávid Ferenc Emléktáblára indított gyűjtésünket most fejeztük be és már is jelentkezik az új — a Kőalap. Kér ő is, mint a többi intézményünk, hogy egykor adhason. Megnyugtadjuk olvasónkat, hogy ezután is kérünk, mert ez kötelességünk és mert kérni szabad.

Az Unitárius Kiskönyvtár fölélesztése utban van. Az eddigi tervek szerint a Kis Könyvtár nemcsak missziós célokat szolgálna, hanem valamelyest a Keresztény Magvetőt is pótolná. Az ősz folyamán hihetőleg már megjelenik az első füzet. Így aztán elesik némelyeknek az a kívánsága, hogy az egészen más irányu és rendeltetésű Unitárius Értesítőbe kívánjanak például bölcsészeti cikkeket Szíveskedjék hát a magát Dunántulinnak aláíró k. olvasónk kis türelemmel lenni, amíg a presbitérium az Egyházi Igazgató Tanáccsal egyetértőleg a kérdést megoldhatja. Reméljük a legjobbat.

Róm. kath. előfizetőknek Budapest. Hálás köszönettel ismerem el f. hó 18-án kelt és hozzám intézett nb. sorait köszönöm a felénk s még inkább a Kálváriát járó székely testvéreink felé sugárzó szeretetének meleg soraiban megnyilvánult biztatását. A dolog valóban úgy áll, amint levelemben is irtam. Erdélyi testvéreink kérnek arra minket, hogyha valamit tehetünk érdekükben, erről a nyilvánosság előtt ne beszéljünk, mert nekik minden betűért sokat kell szenvedniök. Így volt azzal a két cikkel is, amit az Ön által említett magyar testvérünk nem is olyan régen irt.

A nálam levő öt pengőt a mostanában alakult cserkész-csapatunk felszerelésére fordítom. Méltóztassék ezt így szívesen tudomásul venni és jóindulatát ügyünk iránt továbbra is megtartani, magyar testvéri szeretettel

Barabás István, főszerkesztő.

Az Unitárius Nőszövetség idei első teaestélyét az Országos Magyar Tisztviselők Casinójában tartja. Az estélyre felhívjuk olvasóink szíves figyelmét. A Nőszövetség az estélyre az alábbi meghívót bocsátotta ki:

Meghívó az Unitárius Nőszövetség táncsal egybekötött műsoros teaestélyére. Idő: 1929. október hó 19-én, délután 6 órakor. Hely: Országos Magyar Tiszv. casinó Budapest, VIII., Eszterházy-ucca 4. sz. Teajegy ára 1.60

Kérelem. Az Unitárius Értesítő okt. 1-én megjelent számában közzétett kérésünket szeretettel ajánljuk kedves asszonytársaink figyelmébe.

Kérünk mindennemű és rendű használt ruhaneműt, cipőt, hogy szegényeinknek, főleg gyermekeinknek juttathassunk — a beérkező adományokból

AZ UNITÁRIUS NŐSZÖVETSÉG

URMÖSSY SÁNDOR alezredes úr nagyobb könyvadományt tett a János Zsigmond unitárius cserkészcsapat számára. A parancsnokság azt hálás szívvel köszöni meg ez uton is. Isten áldása legyen a jókedvű adakozón.

A Brit és külföldi Biblia Társulat 125 éves fennállásának alkalmából a magyar protestáns társadalom nagyszabású emlékűnnepélyt rendez október 20-án (vasárnap) este 1/49 órakor a fővárosi Vigadó nagytermében. Belépődíj nincs. A műsorszámok közt szerepel egy 250 tagú egyházi énekkar is.

Arra kérjük k. olvasóinkat, ha bárhol, bármelyik lapban Dávid Ferencre vonatkozó cikket látnak, szíveskedjenek azt velünk közölni. Mi mai számunkban a Literatura ilyen cikkét hozzuk.

A Dávid Ferenc Emléktáblára ujabban adakoztak Dimény Mózes, Dr. Kozma György, Dr. Kozma Jenő, Dr. Mikó Ferenc, Dr. Mikó Gábor, Dr. Szinte János 10—10 pengő, Beke Mózes, Dr. Csiki Gábor, Br. Dániel Gábor dr. Dr. Pálffy Mór, Szentanna Sámuel, Szentiványi József, Dr. Tóth György, Urmössy Zoltán 5—5 Pengő, Gál Kálmán 4.— pengő, Dr. Barabássy István, Hackler Arthur, Máthé Lajos (Rákospalota) 3—3 pengő, Dr. Zsakó István 2.— pengő, Rédiger Béla 1.— pengő. Eddigi gyűjtésünk eredménye 349.— pengő.

A Dávid Ferenc emléktáblát november 17-én délután 1 órakor fogjuk leleplezni az ünnepélyes Istentisztelet (11 óra) és az Igazgató Tanács diszkozyűlése (12 óra) után a Koháry-utcai székházunk főbejáratával szemben. Az emlékműre, amint olvasóink a nyugtázásokból láthatják, eddig a jószívek adakozásából 349.— pengő gyűlt össze. A tábla 25 mm. vastag fehér carrarai márványból készül, felül gótikus, csúcsíves stílusban. Négy bronzrózsa fogja a falhoz erősíteni, amelyek közül az alsó kettő egyszermind koszorúknak szolgál függesztő helyül. Az emléktábla felírásában már az Igazgató Tanács meg is állapodott. Az ünnepélynek mindenképpen méltónak kell lenni az egyetlen magyar vallásalapító emlékéhez s épen ezért híveinknek személyes érdeklődésükkel és megjelenésükkel kell támogatniok ezt a nagyszabásúnak ígérkező ünnepségeket.

A Dávid Ferenc Fílleralapra újólag adakoztak: Molnos József 500 fill., Gál Kálmán 400 fill., Máthé Lajos 400 fill. Eddigi gyűjtésünk 95360 fill.

A Brit és Külföldi Bibliatársulat az idén ünnepli fennállásának 125. évfordulóját. Egy kimutatás szerint 613 nyelven terjeszti a szentírást és a lefolyt idő alatt 386 millió példányt hozott forgalomba. Az első 100 év alatt 186 milliót, míg az utóbbi 25 esztendőben (1904—1929) 200 millió példány került a hívők kezébe. A számok igazán szédületesek s mutatják, hogy a „könyvek könyve” csakugyan a legelterjedtebb könyv a világon. Érdekes még megjegyezni azt, hogy Magyarországon 1928-ban 11 Bibliaterjesztő Kolportőr 87.157 drb. szentírást és szentírási részletet árusított el.

Felhívás. Kérem az unitárius leánytestvéreinket, hogy aki egy kis képességet érez magában az énekhez s támogatni tudná az unitárius ifjusági vegyeskart részvétélével, legyenek olyan jök s vasárnaponként az istentisztelet után vegyenek részt a karénekpróbákon a Rákos utcai templomban.

Presbiter atyánkfiai szíves figyelmét külön is felhívjuk arra, hogy a f. hó 28-án tartandó ülés kezdete nem 5 hanem 6 órakor lesz. A Gazdasági bizottság okt. 21. a nevelésügyi 22-én és a szórványbizottság pedig 23-án d. u. 5 órakor tartja ülését.

A Közalapra adakoztak: Takács Ferenc, Celldömök 8 — P. Horváth István, Békés 40.— P. Eddigi gyűjtés 48.— P.

BERDE LAJOS
cipészülete
Budapest, II. Batthyány u. 48
Férfi és női cipőt mérték után készítek. Javitást is vállalok. Hő és sárcipők szakszerű javítását vállalom. Mérsékelt árak

Vári Albert:
IMAKÖNYVE
kapható a lelkeszi irodában.
Papírkötés P 2.50 Selymkötés P 5.50 Bársonykötés P 6.50